

SYLABUS**DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2026- 2030***(skrajne daty)*

Rok akademicki 2026/2027

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Matematyka dla inżynierów
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Nauk Ścisłych i Technicznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Wydział Nauk Ścisłych i Technicznych
Kierunek studiów	Zarządzanie, materiały i technologie w energetyce
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	1 rok, 1,2 semestr
Rodzaj przedmiotu	podstawowy
Język wykładowy	język polski
Koordinator	Dr Anna Szpila
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr Anna Szpila

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	30	30							4
2	30	30							5

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)****Zaliczenie bez oceny**

Semestr 1

Wykład – zaliczenie bez oceny

Ćwiczenia – zaliczenie z oceną

Semestr 2

Wykład – Egzamin

Ćwiczenia – zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

semestr 1 - znajomość matematyki szkolnej na poziomie matury podstawowej,
semestr 2 - zaliczenie przedmiotu matematyka dla inżynierów w semestrze 1 na kierunku *zarządzanie, materiały i technologie w energetyce* lub potwierdzenie uzyskania efektów uczenia się zbieżnych z efektami uczenia się przypisanymi do przedmiotu *matematyka dla inżynierów*, realizowanego w semestrze 1, na kierunku *zarządzanie, materiały i technologie w energetyce*, studia I stopnia, w UR.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Wytworzenie bazy matematycznej z zakresu podstaw algebry liniowej, geometrii analitycznej oraz rachunku różniczkowego i całkowego niezbędnej w wykształceniu inżyniera na studiach technicznych.
C2	Wypracowanie umiejętności stosowania aparatu matematycznego z zakresu wybranych działów matematyki do opisu zagadnień i rozwiązywania problemów technicznych.
C3	Ukazanie znaczenia matematyki, jako kluczowego narzędzia stosowanego w naukach technicznych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	student zna i rozumie klasyczne pojęcia z zakresu wybranych działów matematyki wyższej, w szczególności z logiki matematycznej, algebry liniowej, geometrii analitycznej oraz analizy matematycznej;	K_W01
EK_02	student zna i rozumie podstawowe techniki obliczeniowe stosowane w wybranych działach matematyki wyższej, w szczególności w logice matematycznej, algebrze liniowej, geometrii analitycznej oraz analizie matematycznej;	K_W01
EK_03	student zna przykłady zastosowań aparatu matematycznego do opisu i modelowania zjawisk fizycznych i procesów technicznych;	K_W01
EK_04	student posługuje się pojęciami logiki matematycznej do opisu zagadnień matematycznych i modeli matematycznych zjawisk fizycznych i technicznych; sprawnie stosuje wzory i reguły obowiązujące dla zbiorów liczbowych ;	K_U05
EK_05	student wykonuje działania na liczbach zespolonych i wykorzystuje liczby zespolone do opisu różnych zjawisk;	K_U05
EK_06	student działa na macierzach, oblicza wyznaczniki, rozwiązuje różnymi metodami układy równań liniowych,	K_U05

	modeluje rzeczywistość za pomocą układów równań liniowych;	
EK_07	student wykonuje działania na wektorach i interpretuje zjawiska z wykorzystaniem pojęcia wektora, opisuje na różne sposoby proste, krzywe stożkowe i płaszczyzny oraz ich wzajemne położenie;	K_U05
EK_08	student rozpoznaje podstawowe własności funkcji, rozwiązuje równania wykładnicze, logarytmiczne i trygonometryczne;	K_U05
EK_09	student oblicza granice ciągów i granice funkcji, bada zbieżność szeregów liczbowych, bada ciągłość i wyznacza pochodne funkcji jednej zmiennej oraz pochodne cząstkowe funkcji wielu zmiennych;	K_U05
EK_10	student stosuje pochodne funkcji jednej i wielu zmiennych do rozwiązywania zagadnień matematycznych, fizycznych i technicznych;	K_U05
EK_11	student oblicza całki nieoznaczone i oznaczone wykorzystując odpowiednie metody;	K_U05
EK_12	student stosuje całki oznaczone do rozwiązywania zagadnień geometrycznych, fizycznych i technicznych;	K_U05
EK_13	student rozwiązuje równania różniczkowe oraz opisuje zjawiska fizyczne i techniczne za pomocą równań różniczkowych;	K_U05
EK_14	student jest gotów do uznawania znaczenia metod matematycznych w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w zakresie studiowanego kierunku.	K_K01

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Semestr 1
Elementy logiki i teorii zbiorów. Zbiory liczbowe Zdania. Prawa logiczne rachunku zdań. Kwantyfikatory. Zbiory. Zbiory liczbowe. Działania na zbiorach. Zasada indukcji matematycznej. Symbol Newtona, Trójkąt Pascala, Wzór dwumienny Newtona. Wzory skróconego mnożenia. Przedziały liczbowe. Działania w zbiorze liczb rzeczywistych. Wartość bezwzględna.
Liczby zespolone Postać algebraiczna, trygonometryczna i wykładnicza liczby zespolonej. Płaszczyzna Gaussa. Działania na liczbach zespolonych. Potęgi i pierwiastki z liczb zespolonych. Równania w dziedzinie zespolonej.
Macierze i wyznaczniki Macierze i ich rodzaje. Działania na macierzach. Wyznaczniki i ich własności. Macierze odwrotne. Rzędy macierzy. Wartości własne i wektory własne macierzy.
Układy równań liniowych Układy równań liniowych. Postać macierzowa układu równań liniowych. Wzory Cramera. Twierdzenie Kroneckera – Cappellego.

Elementy geometrii analitycznej

Wektory na płaszczyźnie i w przestrzeni, podstawowe działania na wektorach. Zastosowania rachunku wektorowego do rozwiązywania problemów geometrycznych. Proste na płaszczyźnie i proste w przestrzeni. Wzajemne położenie prostych. Płaszczyzny. Wzajemne położenie płaszczyzn. Krzywe stożkowe.

Funkcje elementarne i ich własności

Określenie i własności funkcji. Przegląd wybranych funkcji elementarnych: funkcje wykładnicze, funkcje logarytmiczne, funkcje trygonometryczne, funkcje cyklometryczne, funkcje hiperboliczne.

Ciągi i szeregi liczbowe

Określenie ciągu. Monotoniczność ciągów liczbowych. Ciąg arytmetyczny i ciąg geometryczny. Granica ciągu. Twierdzenia o granicach. Granice podstawowych ciągów. Określenie szeregu. Zbieżność szeregu. Kryteria zbieżności dla szeregów o wyrazach nieujemnych. Szeregi naprzemienne.

Semestr 2**Granica i ciągłość funkcji**

Pojęcie granicy funkcji. Twierdzenia o zbieżności funkcji. Obliczanie granic wybranych funkcji. Ciągłość funkcji w punkcie i na przedziale. Rodzaje punktów nieciągłości. Twierdzenia o funkcjach ciągłych i ich zastosowania.

Pochodna funkcji jednej zmiennej

Pojęcie pochodnej funkcji. Interpretacja geometryczna i fizyczna pochodnej. Pochodna sumy, iloczynu i ilorazu funkcji. Pochodna funkcji złożonej. Pochodna funkcji odwrotnej. Pochodne wyższych rzędów. Różniczka funkcji. Twierdzenia o wartości średniej rachunku różniczkowego. Reguła de l'Hospitala. Monotoniczność funkcji różniczkowalnych. Ekstrema lokalne funkcji różniczkowalnych. Wklęsłość i wypukłość, punkty przegięcia. Asymptoty. Badanie przebiegu zmienności funkcji.

Całka nieoznaczona

Pojęcie funkcji pierwotnej. Całka nieoznaczona i jej własności. Tablica całek podstawowych funkcji. Wzory na całkowanie przez części i przez podstawienie. Całkowanie funkcji wymiernych i niewymiernych.

Całka oznaczona

Pojęcie całki oznaczonej. Interpretacja geometryczna całki oznaczonej. Metody wyznaczania całek oznaczonych. Zastosowania geometryczne. Zastosowania w mechanice. Całki niewłaściwe I i II rodzaju.

Wybrane zagadnienia z rachunku różniczkowego funkcji wielu zmiennych

Funkcje dwóch i trzech zmiennych – dziedzina, podstawowe powierzchnie – wykresy funkcji dwóch zmiennych. Pochodne cząstkowe funkcji dwóch i trzech zmiennych, płaszczyzna styczna do powierzchni. Różniczka zupełna i jej zastosowania. Ekstrema lokalne funkcji dwóch i trzech zmiennych.

Równania różniczkowe zwyczajne

Zjawiska w technice opisywane równaniami różniczkowymi. Rozwiązanie ogólne i rozwiązanie szczególne równania różniczkowego. Zagadnienie Cauchy'ego. Równania o zmiennych rozdzielonych. Równania różniczkowe liniowe I rzędu, jednorodne i niejednorodne. Równania różniczkowe rzędu drugiego. Równania liniowe rzędu drugiego. Zastosowanie równań różniczkowych w technice.

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Semestr 1
Elementy logiki i teorii zbiorów. Zbiory liczbowe Zapis za pomocą symboli logicznych oraz kwantyfikatorów zdań i funkcji zdaniowych. Sprawdzanie wartości logicznych zdań. Dowodzenie tautologii. Działania na zbiorach. Dowodzenie własności z wykorzystaniem zasady indukcji matematycznej. Wykorzystanie własności symbolu Newtona i trójkąta Pascala. Działania w zbiorze liczb rzeczywistych. Rozwiązywanie równań i nierówności z wartością bezwzględną.
Liczby zespolone Przedstawianie liczb zespolonych w postaci algebraicznej, trygonometrycznej i wykładniczej. Interpretacja geometryczna podzbiorów zbioru liczb zespolonych. Działania na liczbach zespolonych. Obliczanie potęg i pierwiastków z liczb zespolonych. Rozwiązywanie równań w dziedzinie zespolonej.
Macierze i wyznaczniki Działania na macierzach. Obliczanie wyznaczników różnymi metodami. Wyznaczanie macierzy odwrotnych metodami: metodą dopełnień algebraicznych i metodą Gaussa – Jordana. Wyznaczanie wartości i wektorów własnych macierzy.
Układy równań liniowych Zastosowanie twierdzenia Cramera i twierdzenia Kroneckera – Cappellego do rozwiązywania układów równań liniowych. Rozwiązywanie układów równań liniowych metodą macierzy zredukowanej.
Elementy geometrii analitycznej Działania na wektorach, iloczyn skalarny, wektorowy i mieszany. Wyznaczanie kątów między wektorami. Stosowanie warunków na równoległość i prostopadłość wektorów. Zastosowanie rachunku wektorowego. Wyznaczanie równań prostych na płaszczyźnie i w przestrzeni. Badanie wzajemnego położenia prostych. Wyznaczanie równań płaszczyzn. Wzajemne położenie płaszczyzn. Badanie krzywych stożkowych.
Funkcje elementarne i ich własności Badanie podstawowych własności funkcji: monotoniczności, różnowartościowości, parzystości, nieparzystości, okresowości. Rozwiązywanie równań i nierówności wykładniczych, logarytmicznych, trygonometrycznych.
Ciągi i szeregi liczbowe Badanie monotoniczności ciągów liczbowych. Zastosowania ciągów arytmetycznych i geometrycznych. Obliczanie granic ciągów. Badanie zbieżności szeregów liczbowych.
Semestr 2
Granica i ciągłość funkcji Obliczanie granic funkcji. Badanie ciągłości funkcji w punkcie i na przedziale. Określanie rodzajów punktów nieciągłości. Zastosowania twierdzeń o funkcjach ciągłych. Wyznaczanie asymptot.
Pochodna funkcji jednej zmiennej Wyznaczanie pochodnych funkcji. Interpretacja geometryczna i fizyczna pochodnej. Zastosowania różniczek funkcji. Zastosowania reguły de l'Hospitala. Badanie monotoniczności i ekstremów funkcji różniczkowalnych, badanie wklęsłości, wypukłości i punktów przegięcia.
Całka nieoznaczona Całkowanie z wykorzystaniem własności arytmetycznych całek. Całkowanie przez podstawianie. Całkowanie przez części. Całkowanie funkcji wymiernych i niewymiernych.
Całka oznaczona

Interpretacja geometryczna całki oznaczonej. Wyznaczanie całek oznaczonych. Zastosowania całek w geometrii i mechanice. Wyznaczanie całek niewłaściwych.

Wybrane zagadnienia z rachunku różniczkowego funkcji wielu zmiennych

Wyznaczanie dziedziny funkcji dwóch i trzech zmiennych. Wyznaczanie pochodnych cząstkowych funkcji dwóch i trzech zmiennych, Zastosowania różniczki zupełnej. Wyznaczanie ekstremów lokalnych funkcji dwóch i trzech zmiennych. Wyznaczanie równań płaszczyzn stycznych do powierzchni.

Równania różniczkowe zwyczajne

Zjawiska w fizyce i technice opisywane równaniami różniczkowymi. Rozwiązywanie równań o zmiennych rozdzielonych. Rozwiązywanie równań liniowych I rzędu, jednorodnych i niejednorodnych. Rozwiązywanie wybranych równań II rzędu. Rozwiązywanie równań liniowych II rzędu Zastosowanie równań różniczkowych w technice.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia: rozwiązywanie zadań

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	egzamin – część teoretyczna, obserwacja w trakcie zajęć, testy kontrolne po każdej partii materiału (MS Teams)	wykład, ćwiczenia
EK_02	egzamin – część teoretyczna, obserwacja w trakcie zajęć, testy kontrolne po każdej partii materiału (MS Teams)	wykład, ćwiczenia
EK_03	egzamin - część teoretyczna, obserwacja w trakcie zajęć, testy kontrolne po każdej partii materiału (MS Teams)	wykład, ćwiczenia
EK_04	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_05	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_06	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_07	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_08	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia
EK_09	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_10	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_11	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia

EK_12	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_13	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin – część zadaniowa	ćwiczenia
EK_14	obserwacja w trakcie zajęć	wykład, ćwiczenia

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ćwiczenia - zaliczenie na ocenę

po 2 sprawdziany pisemne w każdym semestrze, oceny cząstkowe za aktywność.

Wykład – zaliczenie testów cząstkowych po każdym dziale w I semestrze, egzamin po II semestrze

Ocena z zaliczenia ćwiczeń w każdym semestrze:

Zaliczenie ćwiczeń na podstawie kolokwiów i aktywności na zajęciach. Planowane są dwa kolokwia. Warunkiem uzyskania zaliczenia ćwiczeń jest zdobycie co najmniej 50% punktów z każdego kolokwium. Ocena końcowa jest wówczas ustalana według skali:.

- do 50% - niedostateczny (brak zaliczenia),
- 50% - 59% - dostateczny,
- 60% - 69% - dostateczny plus,
- 70% - 79% - dobry,
- 80% - 89% - dobry plus,
- 90% - 100% - bardzo dobry.

Aktywność na ćwiczeniach może podnieść ocenę co najwyżej o pół stopnia.

Zaliczenie wykładu po I semestrze

Zaliczenie na nie mniej niż 50% każdego z testów cząstkowych planowanych na zakończenie realizacji każdego działu. Testy zostaną utworzone za pomocą narzędzia FORMS i udostępnione w MS Teams.

Egzamin po II semestrze:

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń. Egzamin odbywa się w formie pisemnej i składa się z części teoretycznej i części zadaniowej. Część teoretyczna egzaminu ma postać testu i realizowana jest przy pomocy narzędzia MS Teams (Forms).

Studenci którzy uzyskają ocenę z zaliczenia ćwiczeń powyżej oceny dobrej (tj. 4,5 i 5,0) mogą być zwolnieni z części zadaniowej – ocena z zaliczenia uznana jest wówczas jako ocena z części zadaniowej.

Z części teoretycznej nie przewiduje się zwolnień.

Aby uzyskać ocenę pozytywną trzeba zaliczyć obydwie części egzaminu. Studenci, którzy zaliczyli tylko jedną część egzaminu mają prawo do odpowiedzi ustnej w celu zaliczenia drugiej części. Do każdej z części stosuje się przelicznik za odpowiedni procent uzyskanych punktów:

- do 50% - niedostateczny (brak zaliczenia),
- 50% - 59% - dostateczny,
- 60% - 69% - dostateczny plus,
- 70% - 79% - dobry,
- 80% - 89% - dobry plus,
- 90% - 100% - bardzo dobry.

Ocena końcowa, wynika na podstawie przytoczonej skali, ze średniej arytmetycznej z obydwu części wyrażonej w procentach.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	120
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	120
SUMA GODZIN	250
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	9

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- [1] Dąbrowska E., Kołowrocki K., Matematyka. Geometria analityczna w przestrzeni, Wykład, Wydawnictwo Uniwersytetu Morskiego w Gdyni, 2023,
- [2] Gewert M., Skoczylas Z., Analiza matematyczna 1. Definicje, twierdzenia, wzory. Oficyna Wydawnicza GiS, Wrocław 2003,
- [3] Gewert M., Skoczylas Z., Analiza matematyczna 1. Przykłady i zadania, Oficyna Wydawnicza GiS, Wrocław 2015,
- [4] Gewert M., Skoczylas Z., Równania różniczkowe zwyczajne. Teoria, przykłady, zadania. Oficyna Wydawnicza GiS, Wrocław 2000,
- [5] Jurasieńska R., Szpila A., Matematyka dla studentów studiów przyrodniczych, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2024,
- [6] Jurlewicz T., Skoczylas Z., Algebra liniowa 1: definicje, twierdzenia, wzory, Oficyna Wydawnicza GiS, Wrocław 2005,
- [7] Jurlewicz T., Skoczylas Z., Algebra liniowa 1: przykłady i zadania, Oficyna Wydawnicza GiS, Wrocław 2005,
- [8] Jurlewicz T., Skoczylas Z., Algebra liniowa 2 : definicje, twierdzenia, wzory, Oficyna Wydawnicza GiS, Wrocław 2005,

- [9] Jurlewicz T., Skoczylas Z. Algebra liniowa 2 : przykłady i zadania, Oficyna Wydawnicza GiS, Wrocław 2005,
- [10] Krysicki W., Włodarski L., Analiza matematyczna w zadaniach, część I i II. PWN, Warszawa 2006,
- [11] Piasecka J., Algebra liniowa z elementami geometrii, Teoria, przykłady, zadania, BEL Studio, Warszawa 2019.
- [12] Szpila A., Matematyka: wybrane zagadnienia z matematyki, skrypt dla studentów kierunków technicznych, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2013.

Literatura uzupełniająca:

- [1] Stankiewicz J., Wilczek K., Algebra z geometrią. Teoria, przykłady, zadania, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2006.
- [2] Stankiewicz J., Wilczek K., Rachunek różniczkowy i całkowy funkcji jednej zmiennej. Teoria, przykłady, zadania, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2002,
- [3] Stankiewicz J., Wilczek K., Rachunek różniczkowy i całkowy funkcji wielu zmiennych. Teoria, przykłady, zadania, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2008.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej